

UČENJE DA JE ALLAH JEDAN

ZIJAD LJEVAKOVIĆ

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين. و الصلاة و السلام
على رسول العالمين محمد النبي الأمي و على
آله و أصحابه.

فإلهكم إله واحد فله أسلموا
(الحج ٣٤)

Pa vaš Bog je jedan Bog. S toga se Njemu pokorite. (El-Hadždž, 34.)

و ما من إله إلا إله واحد
(المائدة ٧٣)

Pored Jednog Boga ne može biti više nikakav Bog. (El-Maide, 73.)

و ما من إله إلا الله (آل عمران ٦٢)
Samo je Allah i pored Njega više nema nikakva drugog Boga. (Ali 'Imran, 73.)

U islamu je osnovno učenje o Jednom Bogu, Allahu, dž.š., i izvedeno iz Kur'ana. Allah je Jedan, Jedini na način Jednoga. Ova

istina je ugrađena u prvotnu prirodu u kojoj je čovjek stvoren. Njemu se ljudi po prirodi u kojoj su stvoreni trebaju pokoravati. Nema niti može biti pored Njega neki drugi Bog ili više bogova. Ništa Njemu nije jednako, ravno, isto ni slično s Njim. Pokoravanje u svemu Njemu po prirodi stvaranja je nužno, a po prirodi slobodne volje vlastiti izbor. To je onda pokornost višeg reda. Ovo je osnovni smisao tvrdnji koje su sadržane u navedenim ajetima. Tvrdnje su na nivou istina u koje se mora vjerovati. Ove istine u Kur'anu se obrazlažu sljedećim argumentima.

a)

و ما كان معه من إله إذا لذهب كل إله بما خلق و لعلنا بعضهم على بعض سبحانه الله عما يصفون.
(المؤمنون ٩١)

Nikada s Njim nije bio nikakav Bog jer bi svaki Bog tada upravljao onim što je stvorio i nadmetali bi se ko je veći od Njih dvojice. Allah je iznad svega onog što mu pripisuju. (Iznad svega onoga kako Ga ljudi od sebe proizvoljno opisuju.) (El- Mu'minun, 91.)

b)

قل لو كان فيهما آلهة كما يقولون إذا لا بتغوا
إلى ذى العرش سبيلا. (الإسراء ٤٢)

Reci: "Kada bi s Njim bila božanstva (više bogova) kao što govore tada bi svi nastojali da zavladaju putem koji vodi do Arša." (da zavladaju Aršom) (Arš se pored ostalog može razumjeti i kao središte upravljanja stvorenim.) (El-Isra ' 42.)

c)

لو كان فيهما آلهة إلا الله لفسدتا فسبحان
الله رب العرش عما يصفون (الإسراء ٢٢)

Kada bi na nebu i Zemlji bila božanstva a ne Jedan Allah raspalo bi se nebo i Zemlja, Uzvišen je Allah Gospodar Arša, a On je visoko iznad svega onoga što Mu pripisuju. (El-Isra ', 22.)

Ovim se dokazuje sljedeće:
Allah je Jedan, Jedini, Neusporediv sa bilo čim,

po biti, svojstvima i činu. U skolastičkim raspravama je dokazivano da može biti samo jedan u svim postavkama.

Ako ima više bogova mora postojati onaj vrhovni, a ovi ostali pored Njega su ili suvišni (dakle nepotrebni) ili nisu bogovi.

Ako ih ima dva ili više moraju raditi isto ili različito ili suprotno.

Ako rade isto osim Jednog, ostali su suvišni a ako rade različito svakom bogu manjka rad onog drugog. Manjkavost ne dolikuje Bogu.

Ostale mogućnosti su sadržane u navedenim ajetima. Očigledno su samorazumljive pa ih ne treba dokazivati.

Suštinu bića Boga, njegova svojstva ili manifestaciju svojstava a pogotovo odnos biti i svojstava nije moguće spoznati bilo kojom vrstom ljudske spoznaje. Ovom tvrdnjom skolastičke rasprave po ovom pitanju postaju bespredmetne i nepotrebne.

Iz Kur'ana je moguće jasno spoznati da Bog nije djeljiv ni usporediv po bilo kom osnovu. Sama riječ podjela je ljudska i nema ništa sa Božijom biti.

Neusporedivost svojstava i biti, kao što je već istaknuto, bila je dugi niz godina predmetom rasprava unutar sljedbi islama i doveo do poznatih stavova koji su se do danas održali kao dokaz povijesnog toka :

a) Bit su svojstva i svojstva su bit (mu'tezile) Bog zna po biti, vidi po biti. Svojstva ne postoje izvan Božije biti i ne mogu se promatrati izvan biti;

b) Svojstva nisu bit ali nisu ni nešto drugo osim biti. Nisu bit. Ovisi o biti. (Ehlu-s-sunne). Bog zna po znanju, moćan je po moći. Znanje i moć nisu bit, ali nisu ni nešto drugo izvan biti;

c) Sam pokušaj razumijevanja odnosa Božije biti i svojstava je za čovjeka neuspjeh. Čovjek nije iznad Boga i Bog nije predmet ljudske analizom, posebno Njegova bit ili svojstva. Pogotovo usporedivost Božije biti i svojstava. (Više teoretičara nauke o vjeri danas zastupaju ove stavove). Odnos Allahove biti i svojstava je isključivo u domenu Allahova znanja. Razumljivo je da se treći stav danas smatra prihvatljivim.

Pojava i manifestacija Jednog u stvorenom svijetu

- Stvaranje je jedinstveno. Izvedeno je na jedinstven stvaralački način prema Odredbi (El-Emru) Volji i Riječi od Jednog Boga, Allaha.
- Ljudi nisu bili svjedoci niti suučesnici stvaranja. Suučesnici nisu mogli biti jer nisu bili stvoreni kada je Allah, dž.š., stvarao javni svijet. Stvoritelj Allah, dž.š., ih nije uzeo za suučesnike kao uostalom i bilo što drugo. Nisu moćni po sebi niti po nekome drugom da bi bili suučesnici. Posmatrači nisu mogli biti jer ih Stvoritelj nije pozvao da posmatranjem svjedoče stvaranje. Iz ove istine proizilazi prirodan ljudski odnos prema stvaranju. U Kur'anu je ova istina snažno naglašena kada se govori o stvaranju kosmosa

i svijeta ali i kod stvaranja čovjeka. Nijedan čovjek ne može svjedočiti stvaranje neba, Zemlje, prvog čovjeka a ni sebe samog. Kod ovih istina prema učenju islama počinje i završava ljudska moć odnosno primordijalna nemoć.

ما أشهدتهم خلق السماوات و الأرض و لا خلق أنفسهم (الكهف ٥١)

Nisam uzeo ljude za svjedoke ili posmatrače stvaranja neba i Zemlje niti stvaranja njih samih. (El-Kehf, 51.)

— Nebo i Zemlja imaju svrhu (*teleolos*) stvaranja. Čovjek je postavljen na Zemlji kao povjerenik nakon određenog boravka, vraća se Stvoritelju na svoj početak.

و ما خلقنا السماء و الأرض و ما بينهما لاعبين • لو أردناه أن نتخذ لها لتخذناه من لدنا إن كنا فاعلين (الأ نبياء ١٥-١٦)

Nismo stvorili nebo i Zemlju i sve što je između ovog dvoga igrajući se. Da smo željeli da stvaranje uzmemo za zabavu uzeli bi nešto iz Naše blizine ako bi to ikada zaželjeli učiniti, a kamoli učinili. (El-Enbija', 15-16.)

و ما خلقنا السماوات و الأرض و ما بينهما لاعبين و ما خلقناهما إلا بالحق و لكن أكثرهم لا يعلمون (الدخان ٣٨-٣٩)

Nismo stvorili nebesa i Zemlju i sve što je između ovog dvoga igrajući se. Nismo ih nizašto stvorili, osim za Istinu, ali većina njih ne zna. (Ed-Duhan, 28-29.)

أفحسبتم أنها خلقناكم عبسا أنكم إلينا لا ترجعون • (المؤمنون ١١٥)

Zar ste računali da smo vas spontano stvorili i da se vi nama nećete vratiti. (El-Mu'minun, 115.)

Odnos Stvoritelja prema stvorenom svijetu, životu, svemiru i čovjeku u njemu je mnogostruk. Ovdje ne možemo govoriti o svim aspektima odnosa Stvoritelja prema stvorenom svijetu. Ukazat ćemo samo na neke aspekte kao

što su stvaranja, održavanja i vođenja svijetova. Kur'an za različite oblike stvaranja koristi različite izraze.

Po dubini sadržaja i značenja najjača i najzagonetnija riječ je *Budi* i *biva*.

إنما أمره إذا أراد شيئاً إنما يقول له كن فيكون • (يس ٨٢)

Kada nešto želi Njegova Naredba je samo da mu kaže " budi" i bude." (Ja - Sin, 82.)

Stvaranje riječju *budi* jeste izravna stvaralačke kreacija koju nema niko drugi osim Jednog i Jedinog Allaha, Stvoritelja.

خلق السماوات و الأرض (الأنعام ١)

Izraz (*haleka*) za stvaranje upotrijebljen je u više primjera.

U osnovi ima značenje pravilne procjene.

(التقدير المستقيم)

Kada se stvaranje odnosi na Allaha, dž.š., ima značenje:

a) stvaranje bez osnove i uzorka, bez djelovanja izvanjskih faktora osim Allaha, (Halika) Stvoritelja. I ova vrsta stvaranja jeste izravna kreacija koju nema nitko drugi osim Jednog i Jedinog Allaha, Stvoritelja.

خلق السماوات والأرض (الأنعام ١)

Stvorio je nebesa i zemlju. (El- En'am, 1.)

b) stvaranje iz praosnove, praforme, praizvora, prema Allahovoj Odredbi i Volji.

والله خلق كل دابة من ماء • (النور ، ٤٥)

A Allah je stvorio i izveo svaku životinju koja hodi zemljom iz vode. (En-Nur, 45.)

c) izvedeno stvaranje iz već stvorene tvari, predmeta i elemenata prema Allahovoj Odredbi i Volji kao u ajetu:

خلق الإنسان من نطفة (النحل ٤)

Stvorili smo čovjeka iz kapi sperme. (En-Nahl, 4.)

d) kada se neki oblici stvaranja (ustvari preobličavanja i učinjavanja od ljudi već stvorenog) pripisuju ljudima, onda ovaj izraz znači:

Procjenu, lažno stvaranje privid ili imitaciju stvaranja.

الخلق أصله : التقدير المستقيم و يستعمل (أ) في إيجاد الشيء من غير أصل و لا إحتذاء (ب) و يستعمل في إيجاد الشيء من الشيء

بدع : و إذا استعمل في الله تعالى فهو إيجاد الشيء بغير آلة و لا مادة و لا زمان و لا مكان.

Izraz *bedea* u Kur'anu se koristi da izrazi stvaranje koje ima značenje uvođenje nečega u egzistenciju (postojanje) bez sredstva, materije van vremena i prostora.

بديع السماوات و الأرض (البقرة ١١٧)
(On Allah je) *Bedii,u Neba i Zemlje bez ičega iz ničega.* (bez sredstva ili pratvari,) (El-Bekare, 117.)

Kao da smo činom stvaranja neba i Zemlje mi stvorenja uvedeni u vrijeme i prostor.

فطر: أصل الفطر الشق طولاً و الفطرة و فطر الله الخلق و هو إيجاد الشيء و إبداعه على هيئة مترشحة لفعل من الأفعال .

Osnov izraza *fetare* je u značenju uzdužno cijepanje. A kada Allah stvara stvorenja to znači izvođenje nečega u egzistenciju (postojanje) i kreaciju istog za neku unaprijed datu funkciju.

الحمد لله فاطر السماوات و الأرض (فاطر ١)

Hvala Allahu Fatiru (Stvoritelju) neba i Zemlje. (*Fatir*, 1.)

Pokazatelji tevhida

Jedan Stvoritelj, Univerzum. Zemlja, ljudsko biće ili čovjek na Zemlji. Ovo je osnova koja se

da razumjeti iz Kur'ana. Nas zanima zemlja i ljudsko biće, dakle čovjek na Zemlji.

Evo nekoliko naznaka preko kojih se da razumjeti da je univerzalni odnos dat u Kur'anu odnos Allah - Stvoritelj - čovjek - stvoreno biće.

«إني جاعل في الأرض خليفة (البقرة ٣٠)
— 30 ...»

Ja ću na zemlju postaviti halifu (čovjeka) (El-Bekare, 30.)

Vama (ljudima) je na zemlji prebivalište. Boravište i preživljavanje određeno vrijeme. (El-Bekare, 36.)

بل أنتم بشر ممن خلق (المائدة ١٨)
Nego vi (ljudi) ste stvorena bića koja je On stvorio. (El-Ma'ide, 18.)

منها خلقناكم و فيها نعبدكم و منها نخرجكم تارة أخرى (طه ٥٥)

Od nje (zemlje) smo vas stvorili i u nju ćemo vas povratiti i iz nje vas po drugi put izvesti. (Ta - Ha, 55.)

Jedna Zemlja i na njoj - čovjek . Čovjek je potomak praoca Adema i njegove žene Havve. Njih dvoje su stvoreni prethodno od jedinstvene - istovjetne suspstance u paru. Jedno od Jednoga (Stvoritelja).

هو الذي خلقكم من نفس واحدة و خلق منها زوجها (الأعراف ١٨٩)

On (Allah) je Onaj koji vas je stvorio od jednog (jedinstvenog) nefsa iz kojeg je izveo par. (El-A'raf , 189.)

Prema navedenom ljudi su porod Adema, a.s., i njegove žene Havve. Svi su prema tome u krvnom srodstvu bliži ili dalji rod. Jedan Allah, od njega stvoreni Univerzum, Zemlja, na njoj čovjek a od njega i njegovog para reprodukcijom sav ostali ljudski rod.

Sve ovo se može izraziti obrnutim redosljedom na sljedeći način: Jedan čovjek, brak, porodica, rod, rodbina, bratstvo, pleme, narod, nacija, rasa, čovječanstvo, Zemlja, Univerzum, Allah. U učenju islama traži se vjerovanje i očitovanje ovih istina od svakog čovjeka pojedinačno i svih ljudi skupa. Da bi ljudi ovo očitovali, moraju

se oslobalati slabosti zabluda i opterećenja koja su određena kao: Nered, proljevanje krvi među ljudima, neznanje, laž, grijehenje, izopačenost, umišljanje veličine, uzurpacija prava drugih, teror nad ljudima i životom, nesklonost istini i pravdi kao i druge slabosti.

فساد ، سفك دماء ، جهل ، كذب ، فسق ، عصيان ، إجرام ، إنحراف ، كبر ، ظلم ، كره للحق ...

Zapravo, ako se čovjek ne oslobodi neke od ovih slabosti ili više njih istovremeno ne može svojim životom potvrđivati istinu tevhida, učenja o jednom Bogu- Allahu.

Svaka od ovih slabosti pojedinačno ili više njih istovremeno su prepreka spoznaji i očitovanju istine o jedinstvu - tevidu.

فساد و سفك دماء

Nered i proljevanje krvi

الفساد : خروج الشئ عن الاعتدال . قليلا كان الخروج عنه أو كثيرا . و يضاده الصلاح . و يستعمل ذلك فى النفس و البدن و الأشياء الخارجة عن الإستقامة .

Ova riječ ima značenje suprotno od reda, poretka, ravnomjernosti i simetrije a znači: Izlazak izvan ravnomjernosti i skladnosti, prava, simetrije, umjerenosti, poštenja i čestitosti.

Upotrebljava se za tijelesna ili duševna stanja, kao i za stvari koje izadu izvan ispravnih oblika.

Prema Kur'anu prvo i osnovno negativno stanje čovjeka, nevjerovanje i višeboštvo na Zemlji ugrožava živi svijet i osnovni poredak koji je Allah stvorio a na kraju i samog čovjeka. To je protivno osnovnoj Odredbi Allaha, dž.š., o postavljanju čovjeka Povjerenikom na Njegovoj Zemlji. Samim tim protivno Odredbi Jednog. Redu i od Njega uspostavljenom Poretku na zemlji i u životu ljudi.

أ تجعل فيها من يفسد فيها و يسفك الدماء (البقرة ٣٠)

Zar ćeš na njoj (Zemlji) postaviti (biće, halifu, čovjeka) koji će na njoj praviti nered i proljevati krv ? (El- Bekare, 30.)

و لا تفسدوا فى الأرض بعد إصلاحها (الأعراف ٥٦.)

Ne pravite nered na zemlji nakon što je na njoj od Allaha uspostavljen stalni Red i Poredak. (El-A'raf , 56.)

جهل

الجهل على ثلاثة أضرب :

أ) و هو خلو النفس من العلم هذا هو الأصل
ب) الإعتقاد الشئ بخلاف ما هو عليه
ت) فعل الشئ بخلاف ما حقه

Neznanje

Pojavljuje se u tri značenja:

- a) Nedostatak znanja;
- b) Stav, mišljenje i uvjerenje u nešto kakvo ono uistinu nije;
- c) Raditi ili činiti nešto što nije ispravno, tačno, jasno i izvjesno.

U najopćenitijem značenju pod neznanjem podrazumijevamo: neznanje o Stvoritelju Allahu, dž.š., kao rezultat nevjerovanja i neživljenja prema Objavi, nepoznavanje ovog svijeta sa njegovim tajnama, nemogućnost bilo kakve vrste spoznaje ili saznanja, negiranje vrijednosti na ovom svijetu zato što se ne zna ili ne vjeruje njihov izvor, promjenjiv odnos prema stalnim, neupitnim, univerzalnim i općevažećim vrijednostima, življenje u poročnom i griješnom životu koji sprječava saznanja ili spoznaju, sasvim suprotno od svjedočenja pokazanog u ovom ajetu.

شهد الله أنه لا إله إلا هو والملائكة وأولو العلم قائماً بالقسط (آل عمران ١٨)

Da je Allah Bog a da nema drugog boga osim Njega svjedoči On, meleki, znanstvenici koji su postojani u pravdi i pravičnosti, i koji su objektivni svjedoci. (Ali 'Imran, 18.)

Objektivni svjedoci su samo oni naučnici koji vjeruju i priznaju Allahovo stvaranje svjetova i stvorenja i na temelju te istine kao polazne doktrine proučavaju relacije, tokove, odnose i prožimanja unutar stvorenih svjetova i stvorenja.

Neznanje može biti svojstvo pojedinca ali i čitavih zajednica ili organiziranog društva. Prema Kur'anu svaki život izvan Objave i objavljenih vrijednosti je život u nekoj vrsti neznanja zato što se ne zna temeljna istina da je Allah njihov Stvoritelj.

Evo nekoliko primjera iz Kur'ana.

أنتم قوم تجهلون (النمل ، ٥٥)
 أنتم لتأتون الرجال شهوة من دون النساء بل

Zar vi pristupate muškarcima strasno kako ženama ne pristupate? I ne samo to nego ste vi narod koji ne zna. (En-Neml, 55.)

خذ العفو وأمر بالعرف وأعرض ع. الجاهلين (الأعراف ، ٩٩)

Uzmi pouku i promiči priznate vrijednosti, a okreni se od neznanica, (El-'Araf 99.)

يظنون بالله غير الحق ظن الجاهلية (آل عمران ، ١٥٤)

O Allahu imaju neispravno držanje kao što su pretpostavke i umišljaji neznanica. (Prije objave Kur'ana). (Ali 'Imran, 154.)

أفحكم الجاهلية يبغون و من أحسن من الله حكماً (المائدة ، ٥٠)

Zar sud neznanica žele (ljudi koji sude bez objavljenih zakona) a ko ima ljepši sud od Allahovog suda ? (El-Ma'ide, 50.)

الإحتراف

حرف الشيء طرفه و نحريفه إمالت

Devijacije ljudske prirode

Iskrivljenje i izobličavanje ljudske naravi i težnji dovedene su do krajnosti.

Ljudska narav se nevjerovanjem i nepokornošću Allahu izobličuje iznutra. Životom izvan Istine, izvan Allahovih granica, iznad Njegovih zakona, griješenjem, strastima, porocima i nasiljem izobličuje se izvana. Izobličenje ljudske naravi jeste veliki uzrok nepoznavanja Jednog i jedan od osnovnih uzroka negiranja postojanja Boga uopće. U ovo spadaju sve pojave koje razaraju ljudsku ličnost i društvo: obožavanje sebe, protežiranje strasti nad ostalim sadržajima života ili svodenje cijelokupnog života na zadovoljenje strasti i emocija, devijacije ljudske psihe, patološke pojave u životima ljudi. Takve ličnosti nisu u stanju prihvatiti bilo kakve propise izvan njih samih ili bilo kakve misli koje

se kose sa njihovim izborom sadržaja života. Odatle dolazi do negacije svega a pogotovu Boga, Stvoritelja. Takvi ljudi žive u samoobožavanju, proizvoljno, u strastima i samoobmanama.

أفرأيت من اتخذ إلهه هواه وأضله الله على علم . (الجثية، ٢٣ .)

Zar nisi vidio onoga koji je svoje strasti i prohtjeve uzeo za svoga boga pa ga je Allah ostavio u njegovoj zabludi uz svo njegovo samoznanje. (El-Džasije, 23.)

و من أضل ممن اتبع هواه بغير هدى من الله . (القصص ٥٠ .)

Ko je dalje odlutao od onoga ko slijedi svoj prohtjev a ne slijedi uputu od Allaha ? (El-Kasas, 50.)

إن يتبعون إلا الظن و ما تهوى الأنفس (النجم ، ٢٣ .)

Šta drugo izvan pretpostavki i prohtjeva strasti slijede. (En-Nedžm , 23.)

و لواتبع الحق أهواءهم لفسدت السماوات و الأرض و من فيهن . (المؤمنون، ٧١ .)

Kada bi Istina slijedila njihove prohtjeve, razorila bi se nebesa i Zemlja i sve što je između toga dvoga. (El-Mu'minun, 71.)

الظلم

الظلمة عدم النور. الظلم وضع الشيء في غير موضعه. و الظلم يقال فو مجاوزة الحق . الظلم ثلاثة:

أ) بين الإنسان و بين الله تعالى

ب) بين الإنسان و ال و النسان و بين الناس و العالم الخارجي

ت) بين الإنسان و نفسه

- Nasilje čovjeka u odnosu na Stvoritelja,
- Nasilje i nepravda čovjeka nad čovjekom, kao i čovjeka nad svijetom koji ga okružuje,
- Nasilje čovjeka nad samim sobom.

Zulum (nasilje) dolazi od iste riječi kao i tmina odnosno nedostatak svijetla. U svojoj osnovi znači postaviti nešto izvan njegovog ležišta, na pogrešno mjesto. Upotrebljava se kod prekoračivanja, negiranja i uzurpiranja ljudskih prava. Značenje pojma *zulm* povezano je s izrazom *tama*, jer ljudi u tami ne vide i postavljaju stvari na kriva mjesta. Tako oni koji su u zulumu kao da su u tami jer nema drugog objašnjenja za njihovo nasilno ponašanje, a u tami se ne razlučuje i ne vidi ni ispravno ni neispravno, ni pravedno ni nepravedno ponašanje ili djelovanje.

بل اتبع الذين ظلموا أهواءهم بغير علم . (الروم، ٢٩ .)

Bez obzira na saznanje nasilnici isključivo slijede prohtjeve svojih strasti. (Er-Rum, 29.)

Kao što je vidljivo, iz značenja ovog ajeta, sklonost ljudi nasilju i teroru, nepravda, strast, samovolja i slijeđenje šejtana jesu izvori nasilja, a ne neznanje ili umno određenje. U većini veliki silnici su veliki nevjernici i obratno. Život pod nasiljem i u nasilju može biti u rasponu od nasilja nad samim sobom griješenjem do nasilja nad drugim u različitim oblicima. U Kur'anu se nasilje veoma mnogo navodi i osvjetljava kao pojava među ljudima iz različitih uglova i sa različitih strana i gledišta. Nasilje je prateća pojava nevjerovanja. U korjenu ove riječi jeste značenje tmine, odnosno nedostatak svijetla. A to je opet mrak ili neznanje. Silnici poriču istinu iskrenost, pravo na vjerovanje, na pravdu i sve ono što upućuje na Allaha. Evo nekoliko primjera iz Kur'ana.

إن الذين كفروا و ظلموا لم يكن الله ليغفر لهم . (النساء ، ١٦٨)

Oni koji su znijekali Allaha i činili nasilje Allah im neće nikada oprostiti. (En-Nisa, 168.)

و من أظلم ممن منع مساجد الله أن يذكر فيها اسمه . (البقرة، ١١٤)

Ko veće nasilje i nepravdu čini od onoga koji sprječava da se u Allahovim hramovima, u kojima ljudi na zemlju čelom padaju pred Njim, spominje Njegovo ime. (El- Bekare, 114.)

و من أظلم ممن افترى على الله كذبا أو كذب
بآياته. (الأنعام، ٢١)

Ko čini veće nasilje od onoga koji izmišlja kako da poriče Allaha ili poriče Njegove ajete. (znake Njegovog postojanja koje ljudi znaju čitati i razumjeti na Zemlji kao poruke koje na Njega ukazuju.) (El-En‘am 21.)

الكذب ، إنكار الحق أو كرهه

Laž, negiranje istine, mržnja prema istini i sklonost neistini.

Mnogi ljudi vole laž. Ona im odgovara i donosi određenu prividnu ili kratkotrajnu korist. Takvi ne vole istinu jer im ne odgovara. Oni često znaju istinu ali je ne priznaju. Radi toga su spremni živjeti u zabludi i laži. Da bi ostali u zabludi i laži moraju izmišljati nove i nove razloge. Tako nastaju misaone konstrukcije zasnovane na lažima, a uperene protiv istine i vjerovanja.

بل جاءهم بالحق وأكثرهم للحق كارهون.
(المؤمنون ، ٧٠)

Nego im je došao sa isitnom, a njih većina mrzi i neće istinu. (El-Mu‘minun, 70.)

أفبالباطل يؤمنون و بنعمة الله يكفرون.
(العنكبوت ، ٦٧)

Zar u pokvareno i laž vjeruju, a Allahove blagodati niječu. (El-Ankebut, 67.)

فمن أظلم ممن كذب على الله و كذب بالصدق
إذ جاءه (الزمر ، ٣٢)

Ko čini veće nasilje od onog ko poriče Allaha, a poriče i istinu kada mu je došla. (Ez-Zummer, 32.)

و لقد أريناه آياتنا كلها فكذب و أبى.
(طه ، ٥٦)

A pokazali smo mu da očima vidi sve naše znakove. Sve ih je porekao i odbio. (Ta-Ha, 56.)

كل كذب الرسل فحق وعيد .
(ق ، ١٤)

Svi su porekli poslanike pa se obećanje (o kazni) obistinilo. (Kaf, 14.)

فذرني و من يكذب بهذا الحديث . (القلم ،
٤٤)

Pustite Mene da se obračunam sa onim ko poriče ovaj govor. (El-Kalem, 44.)

الكبر و الإستكبار فى أرض الله

Ljudska oholost,gordost i umišljanje veličine na Allahovoj Zemlji.

Ova pojava među ljudima nije samo negacija vjerovanja u Jednog i Jedinog Allaha (poništenje Tevhida), nego je ujedno podizanje čovjeka na nivo veličine koju on objektivno nema niti je zaslužuje. U povijesti ova pojava je imala različiti karakteri manifestacije.

Prvo: Vladari tvrde da su bogovi ili nedodirljiva božanstva.

فقال أنا ربكم الأعلى .
(النازعات ، ٢٤)

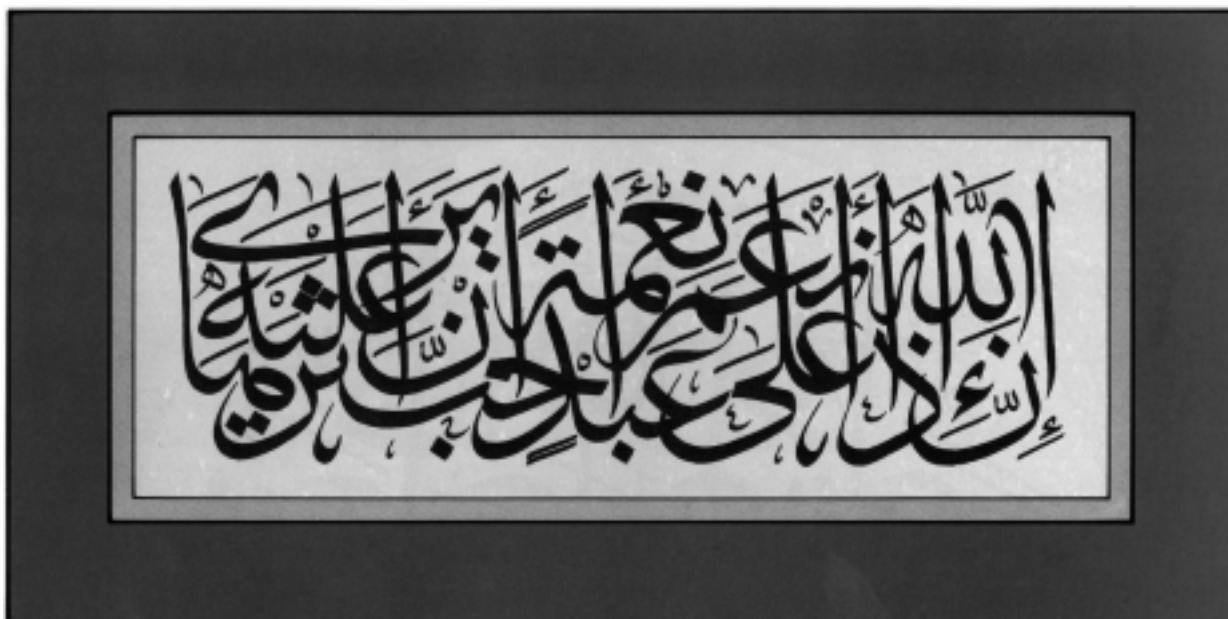
Pa reče: "Ja sam vaš uzvišeni (Bog) Gospodar." (En-Naziat, 24.)

قال لئن اتخذت إله غيرى لأجعلنك من
المسجونين. (الشعراء ، ٢٩)

Reče: "Ako uzmeš za boga nekog drugog osim mene učiniti ću da budeš među zatvorenicima." (Eš-Šura, 29.)

Drugo: U različitim vremenskim periodima ljude su smatrali nadljudima. (polubogovi - titani) zatim bogovima ili reinkarnacijama božanstava.

Treće: Najništavnija, najjadnija i najopasnija je pojava da ljudi sami u sebi umišljaju veličinu i smatraju se većim od drugih ljudi.

Povijesne i historijske posljedice ovakve pojave su vidljive i danas u različitim učenjima kod različitih naroda ili u idejama koje su se s vremena na vrijeme pojavljivale na Zemlji.

ميل الإنسان إلى إجرام أو فسق

Opća sklonost čovjeka ka različitim oblicima grijeha

U Kur'anu su dati različiti nazivi za različite oblike grijeha. Naročito bi vrijedno bilo naglasiti dva. Ova dva kao i ostali oblici grijeha u manjoj ili većoj mjeri udaljavaju čovjeka od vjerovanja u Jednog Boga odnosno očitovanje tevhida.

فسق: خروج عن حجر الشرع وهو أعم من الكفر. و الفسق يقع بالقليل من الذنوب و بالكثير.

الفاسق لمن التزم حكم الشرع و أقرب به ثم أخل بجميع أحكامه أو ببعضه. الكافر الأصلي فاسق فلأنه أخل بحكم ما ألزمه العقل واقتضته الفطرة.

Griješnje uopće izvodi čovjeka iz okrilja zakona. Riječ *fasik*: je općenitiji pojam od *kufra*.

(Označava nevjerovanje i nijekanje Allaha ili Njegovih blagodati i vrijednosti) *fisk* se odnosi na malo ili mnogo istih grijeha. *Fasik* je onaj koji se obavezao da priznaje Zakon, a zatim remeti ili krši neke ili sve njegove propise. Nevjernik (*kafir*) je u osnovi griješnik i raskolnik (*fasik*) jer osporava sud koji mu nužno nameće njegova ljudska narav (*fitra*) i um.

فسق عن أمر ربه (الكهف ،)

Ogriješ se o zapovijed njegova Gospodara. (El-Kehf, 50.)

إجرام و جرم فى أصله قطع الثمرة عن الشجر و استعير ذلك لكل اكتساب مكروه .

Ova riječ znači otkinuti (nezreo) plod drveta, pa se stoga simbolično upotrebljava u značenju svakog sticanja na neprirodan, nasilan način, prijekim i izopačenim putem. Ubiranje zelenog i nezrelog.

إن المجرمين فى ضلال و سعر .
(القمر ، ٤٧)

Prijestupnici su u zabludi (lutanju) i pobjesnjelosti raspaljeni. (El-Kamer, 47.) **m**